

Đức tính giản dị của Bác Hồ

Author : Quản trị

Đức tính giản dị của Bác Hồ

Hướng dẫn

I - KIẾN THỨC CƠ BẢN CẦN NẮM VỮNG

1. Bài văn này được trích từ bài *Hồ Chí Minh, tinh hoa và khí phách của dân tộc, lương tâm của thời đại*, diễn văn của cố Thủ tướng Phạm Văn Đồng trong Lễ kỉ niệm 80 năm ngày sinh của Chủ tịch Hồ Chí Minh (19 - 5 -1970).

2. Giản dị là một đức tính, một phẩm chất nổi bật và nhất quán trong lối sống, sinh hoạt, trong quan hệ với mọi người, trong công việc và trong cả lời nói, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Đây là điều mà bất kì ai khi tiếp xúc với Người đều có thể cảm nhận được, nhưng hiểu và đánh giá đúng được phẩm chất ấy ở Hồ Chủ tịch lại không hề dễ dàng. Rất nhiều nhà văn, nhà thơ đã viết về Bác và hầu như bài văn, bài thơ nào cũng ít nhiều đề cập đến đức tính giản dị ở Bác như là một biểu hiện cụ thể những phẩm chất cao quý của người chiến sĩ cách mạng vĩ đại.

3. Có thể xem đoạn trích này như một bài văn nghị luận chứng minh, trong đó, tác giả tập trung làm rõ sự giản dị của Bác trong đời sống hàng ngày (bữa ăn, căn nhà, nếp sinh hoạt), trong quan hệ với mọi người và trong lời nói, bài viết. Tác giả đã đưa ra những dẫn chứng và sắp xếp các dẫn chứng ấy theo một hệ thống lập luận chặt chẽ, hợp lí. Sức thuyết phục của bài văn thể hiện ở tính cụ thể, xác thực, toàn diện của các luận cứ. Để tăng sức thuyết phục, tác giả kết hợp phương pháp nghị luận chứng minh với nhận xét, bình luận và giải thích để làm rõ ý nghĩa và giá trị của đức tính giản dị ở Bác, đồng thời cũng cho thấy sự thống nhất giữa phẩm chất ấy với các phương diện khác trong con người Hồ Chí Minh.

II - HƯỚNG DẪN ĐỌC - HIỂU VĂN BẢN

1. Đối tượng và đề tài nghị luận đã được nêu rõ trong đề bài và câu mở đầu của bài văn:

- *Đức tính giản dị của Bác Hồ.*

- *[...] Sự nhất quán giữa đời hoạt động chính trị lay trời chuyển đất với đời sống bình thường vô cùng giản dị và khiêm tốn của Hồ Chủ tịch.*

Tác giả đã chứng minh đức tính giản dị của Bác trên các phương diện:
Tài liệu chia sẻ tại <https://vietvanhoctro.com>

- Bữa ăn hằng ngày.
- Nhà ở.
- Việc làm.
- Lời nói, bài viết.

2. Vì đây chỉ là một đoạn trích nên không có đủ các thành phần trong bố cục thông thường của một bài văn nghị luận. Cụ thể:

- *Mở bài*: Sự nhất quán giữa cuộc đời cách mạng và cuộc sống thanh bạch, giản dị của Bác.
- *Thân bài*: Tác giả chứng minh sự giản dị của Bác trong sinh hoạt, lối sống, việc làm:
 - + Bữa ăn thanh đạm, giản dị.
 - + Căn nhà sàn đơn sơ, gần gũi thiên nhiên.
 - + Công việc bận rộn nhưng Bác không muốn làm phiền đến người khác.

Bình luận: Đời sống vật chất giản dị, thanh bạch là sự hoà hợp tuyệt vời với đời sống tinh thần sôi nổi, phong phú của Bác.

- + Giản dị trong lời nói, bài viết.

3. Những chứng cứ ở đoạn văn từ "Con người của Bác" đến "Nhất, Định, Thắng, Lợi!" rất giàu sức thuyết phục vì trước hết, tác giả đã đưa ra một hệ thống luận cứ toàn diện, từ bữa ăn, nhà ở đến việc làm, cách nói, cách viết,... Các dẫn chứng đều cụ thể, xác thực và rất phong phú. Hơn nữa, những điều tác giả nói ra lại được bảo đảm bằng mối quan hệ gần gũi, lâu dài của mình với Chủ tịch Hồ Chí Minh.

4. Trong đoạn trích, ngoài các luận điểm, luận cứ để chứng minh, tác giả còn kết hợp với những lời bình luận, giải thích sâu sắc để bạn đọc hiểu rõ thêm vấn đề. Ví dụ: Sau phần chứng minh về đức tính giản dị của Bác trong đời sống sinh hoạt, tác giả viết:

"Nhưng chớ hiểu lầm rằng Bác sống khắc khổ theo lối nhà tu hành, thanh tao theo kiểu nhà hiền triết ẩn dật. Bác Hồ sống đời sống giản dị, thanh bạch như vậy, bởi vì Người sống sôi nổi, phong phú đời sống và cuộc đấu tranh gian khổ và ác liệt của quần chúng nhân dân. Đời sống vật chất giản dị càng hoà hợp với đời sống tâm hồn phong phú, với những tư tưởng, tình cảm, những giá trị tinh thần cao đẹp nhất. Đó là đời sống thực sự văn minh mà Bác Hồ nêu gương sáng trong thế giới ngày nay".

Trong đoạn văn trên, tác giả đã phối hợp nhiều phương pháp, biện pháp khác nhau:

Tài liệu chia sẻ tại <https://vietvanhoctro.com>

- **Lật lại vấn đề**: "Nhưng chớ hiểu lầm rằng...".

- Giải thích: "bởi vì Người sống sôi nổi, phong phú...".

- Bình luận: "Đời sống vật chất giản dị càng hoà hợp với đời sống tâm hồn phong phú, với những tư tưởng, tình cảm, những giá trị tính thần cao đẹp nhất..".

Cách phối hợp các phương pháp, biện pháp khác nhau như vậy giúp cho tác giả soi sáng vấn đề từ nhiều góc độ, đồng thời cũng khiến cho bài viết tăng thêm sức thuyết phục và hấp dẫn hơn.

5. Những nét đặc sắc trong nghệ thuật nghị luận của bài văn:

- Luận điểm ngắn gọn, tập trung.

- Luận cứ xác đáng, toàn diện.

- Luận chứng phong phú, cụ thể, xác thực.

Tư tưởng, giá trị của bài văn còn được thể hiện rõ ràng và sâu sắc hơn qua sự kết hợp phương pháp nghị luận chứng minh với các phương pháp, biện pháp khác như giải thích, nêu vấn đề và lật lại vấn đề,...

III - HƯỚNG DẪN LUYỆN TẬP

1. Một số ví dụ về sự giản dị trong thơ văn của Bác Hồ:

- *Vì nước chưa nên nghĩ đến nhà!*

Năm mươi chín tuổi vẫn chưa già

Chờ cho kháng chiến thành công đã

Bạn sẽ ăn mừng sinh nhật ta.

- Mỗi ngày, chúng ta ai cũng phải rửa mặt. Rửa mặt rồi, thì chải đầu. Nhiều người chải đầu rồi, còn soi gương xem đã sạch, đã mượt chưa. Nếu viết bài và diễn thuyết cũng cẩn thận như thế thì chắc không đến nỗi có nhiều khuyết điểm.

(Giữ gìn sự trong sáng của tiếng Việt, Giáo dục, Hà Nội, 1977)

2. Bài văn của cố Thủ tướng Phạm Văn Đồng cho thấy: đức tính giản dị là lối sống không cầu kì, xa hoa, đòi hỏi quá mức. Có được đức tính này, sẽ dễ gần gũi, hoà đồng với mọi người.

Mai Thu